

ReTiBo

**Realisatie van het project Registratie, Ticketing en Boordcomputer
bij De Lijn**

Commissie voor Mobiliteit en Openbare Werken
28 maart 2019

Value for money audit

- Kan De Lijn het project realiseren binnen het vooropgestelde budget (Taakstellend Budget, vanaf 2015)?
- Wat is of zal de totale kostprijs zijn?
- Welke prestaties werden geleverd aan De Lijn?

Onderzoeksdomein

Scope:

- Hoofdcontract (met THV)
- Neven – en raamcontracten
- Alle kosten (investerings- en exploitatiebudget)
- Onderhoud niet meegenomen

Beperking tot De Lijn

- Privé-partner(s): geen bevoegdheid

⇒ Geen uitspraak over dienstverlening privé-partner(s)

Onderzoek afgesloten in december 2018, budgetoverzicht oktober 2018

Hoofdcontract (THV)

- Uitvoeringstermijn = harde vereiste
- Bestek: max. boete voor vertraging van 10% naar 5%, geen goedkeuring door raad van bestuur, zeer klein financieel voordeel => dwangmiddelen termijn beperkt
- Start 8/8/2011 - Geplande einddatum: 11/11/2014
- Prijs: 75.019.231 euro

Herzieningsovereenkomst

- Vanaf midden 2012: vertragingen => juni 2013 overeenkomst, op basis van art. 16 AAV
- THV schatte bestek verkeerd in maar verkreeg wel vergoeding (8.960.800 euro)
 - Aanpassingen software: 2.258.290 euro (deels vergoeding voor meerkosten THV, deels voor bijkomende eisen van De Lijn)
 - Voertuiginstallaties = complex, maar vergoeding niet conform bestek en ook risicopremie betaald (3,05 miljoen euro onterecht betaald)
 - Post prijsherziening en algemene kosten?
 - Boete van 1.247.583 euro opgelegd aan THV

ALGo8 en ALGo9

- ALGo8 (2/2015) : THV ondervond problemen met software en De Lijn kon specificaties niet tijdig aanleveren + onderbrak project
 - => vergoeding aan THV van 122.262 euro
 - => deadline opgeschoven naar augustus 2016.
- ALGo9 (8/2018):
 - verdere vertraging software
 - nieuwe deadline 11/2019
 - geen bijkomende boete; wel regeling voor effectieve betaling maximale contractuele vertragingsboete (totale vertragingsboete 4,3 miljoen euro)

Totale kostprijs hoofdcontract

- Contract: 75.019.231 euro
- Bijkomende diensten en leveringen: 7,5 miljoen euro
- Raming in taakstellend budget (2015): 97.077.691 euro
- Huidige forecast (eind 2018): 89.748.165 euro

Maar:

Verminderde installatiekosten, schrappen van 17% van de softwarevereisten en boetes niet verrekenend

Minkosten

- Minkosten:
 - Installatiekosten gedaald met 2.450.000 euro
 - 17% softwarevereisten weggevallen (2016) maar deels zelf ontwikkeld door De Lijn => impact op scope onduidelijk
- ALGog: bepaling waarde minwerken software door externe partij, in overleg tussen De Lijn en THV aangesteld

Andere contracten en projectkosten

- Inzet externen: +/- 300 mensjaren
- Probleem: kennisopbouw, aansturing en controle
- Contracten zonder resultaatsverbintenis
- Externe ondersteuning:
 - Raming 2009 : 21,4 miljoen euro
 - Kost eind 2018: 47,8 miljoen euro
 - Forecast: 51,4 miljoen euro
 - Sommige posten onverklaarbaar sterk gestegen (max = +564%)

Andere contracten en projectkosten

- Interne personeelsinzet: De Lijn heeft deze niet bijgehouden maar minstens 40 mensjaren
- Onderhoud Prodata en reizigerstellingen: ongeveer 5 miljoen extra kosten

Vergelijking tussen ramingen en werkelijke projectkosten

Raming 2009

- Raming 2009:
 - Zeer gedetailleerd
 - 120,1 miljoen euro maar geen goed uitgangspunt voor vergelijking door wijzigingen (17% softwarevereisten minder, aangepaste hoeveelheden hardware)
 - Bijgestelde raming: +/- 112,8 miljoen euro (correcte hoeveelheden hardware o.b.v. éénheidsprijzen raming, niet offerte)

Taakstellend budget

- Enkel investeringskosten volgens De Lijn
 - Niet consequent toegepast (o.a. loonkosten)
 - Geen kosten voorafgaand aan 2010
- Basis: 154,7 miljoen euro (4/2015)
 - Rekenfout: 1,2 miljoen => 153,5 miljoen
- Transitiebeheersovereenkomst: 149,8 miljoen
- Verschil: niet duidelijk
- Minkosten, rekenfout niet in mindering gebracht
- Boetes wel in min, maar totaal onveranderd

Raming 2009 - Taakstellend budget

- Aanpassen taakstellend budget:
 - In min: nieuwe producten/diensten (verrekeningen en aanpassingen)
 - In plus: boetes
- Totaal: 146,75 miljoen
- Dus: stijging van 112,8 miljoen tot 146,75 miljoen

MAAR

Totale projectkosten

- Taakstellend budget = alle kosten
 - Niet alleen via investeringsbudget, ook via exploitatie
 - Inclusief voorbereidingskosten, ook voor 2010
- Berekening beperkt tot
 - Kosten hoofdcontract
 - Kosten opgenomen in beslissingen RvB en raming 2009
- Niet in totale projectkosten maar compenserend
 - Uitgaven: kleine, niet te verifiëren posten en interne personeelsinzet (substantieel)
 - Ontvangsten: vergoeding MOBIB-kaart (5 euro/kaart)

Totale projectkosten

- Kosten buiten taakstellend budget: 9,1 miljoen
- Totaal: 159 miljoen
- Na aftrek boetes: 154,7 miljoen
- MAAR:
 - Basis = raming taakstellend budget (149,8 miljoen) met uitgangspunt afronding project 9/2016.
 - Na 9/2016: al 17,4 miljoen euro bijkomende uitgaven, nog stijgend – deels onvoorzienbaar
- Vraag: afronding binnen 149,8 miljoen?

Totale projectkosten

- Ofwel taakstellend budget veel te ruim (o.a. beperkter aantal installaties) en later ook niet bijgesteld (o.a. daling vereisten met 17%).
- Ofwel kosten geschrapt (standpunt De Lijn)
 - Onduidelijk welke kosten
 - Heeft impact op projectscope, maar onduidelijk welke

Conclusie: Raming 2009, taakstellend budget en totale projectkosten

	De Lijn	Rekenhof
Raming 2009	120,1	112,8
Taakstellend budget*	154,7/149,8	149,8
Extra kosten	0	9,1
Totaal 1	149,8	158,9
Boetes	-4,3	-4,3
Totaal 2	149,8	154,7**

* Zoals gedefinieerd door De Lijn

** Onder voorbehoud van toereikendheid taakstellend budget

Conclusie

- Bijkomende diensten en leveringen: 7,5 miljoen euro
- Verminderde diensten en leveringen t.g.v. schrappen 17% en posten door onvoorziene kosten = onbekend.

Aanbevelingen

- Voorbereiding:
 - Aanbesteding op basis van voldoende voorbereid project
 - Belang uitvoeringstermijn moet weerspiegeld zijn in gunningscriteria en boete- en schadebedingen
- Raming:
 - Voorbereidings- en realisatietijd
 - In te zetten middelen
 - Marges inbouwen om onvoorziene omstandigheden op te vangen
- Bewaken van kosten en doorlooptijd

Aanbevelingen

- Overheidsopdrachtenreglementering strikt toepassen
- nadeel door gebrek aan mededinging voorkomen.
- Bevoegdheden van raad van bestuur respecteren
- Interne kennisopbouw verzekeren en afhankelijkheid van derden beperken door voldoende eigen ICT-personeel aan te trekken voor voorbereiding, -aansturing en -opvolging
- Vergoeding externe ondersteuning (deels) steunen op het bereikte resultaat: resultaatsverbintenissen in plaats van middelenverbintenissen

Aanbevelingen

- Degelijke, actuele en consistente financieel-budgettaire opvolging.
- Financiële afhandeling van de minkosten opvolgen.
- Transparant rapporteren over de uitvoering.